

THỰC TRẠNG KIẾN THỨC, THÁI ĐỘ VÀ THỰC HÀNH TRONG PHÒNG CHỐNG BỆNH SỐT XUẤT HUYẾT DENGUE CỦA SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC HÒA BÌNH

PGS.TS. Nguyễn Thị Thịnh¹, ThS. Nguyễn Văn Thúy¹, ThS. Đào Văn Kiên²

¹ Khoa Điều dưỡng, Trường Đại học Hòa Bình

² Trung tâm Ngoại ngữ - Tin học, Trường Đại học Hòa Bình

Tác giả liên hệ: ntthinh@daihochoabinh.edu.vn

Ngày nhận: 18/6/2022

Ngày nhận bản sửa: 23/6/2022

Ngày duyệt đăng: 24/6/2022

Tóm tắt

Thực hiện nghiên cứu mô tả cắt ngang trên 217 sinh viên gồm 78 nam và 139 nữ đang theo học năm thứ nhất các ngành thuộc khối ngành Sức khỏe (Điều dưỡng, Dược, Y học cổ truyền), khối ngành Kỹ thuật (Công nghệ thông tin, Mỹ thuật công nghiệp, Kiến trúc - Xây dựng) và khối ngành Kinh tế (Quản trị du lịch, Quản trị kinh doanh, Tài chính - Ngân hàng) trình độ đại học tại Trường Đại học Hòa Bình. Dựa trên bộ công cụ phát vấn gồm 4 nhóm nội dung: thông tin chung; mức độ kiến thức; thái độ và thực hành về phòng bệnh sốt xuất huyết (SXH) Dengue. Kết quả nghiên cứu cho thấy kiến thức, thái độ, thực hành về phòng chống bệnh sốt xuất huyết của sinh viên Trường Đại học Hòa Bình là tương đối khá, cụ thể như sau:

Có trên 90% sinh viên đạt kiến thức về nguyên nhân, loại muỗi gây bệnh sốt xuất huyết và 62,5% trả lời đúng là do muỗi cái đốt.

Trên 70% sinh viên biết, chấp nhận và tham gia các biện pháp phòng chống sốt xuất huyết là phun thuốc diệt muỗi, vệ sinh nhà cửa, phát quang bụi rậm... 64,5% biết thả cá diệt bọ gậy.

Tuy nhiên, chỉ có 3,6% (8 người) sinh viên trả lời đúng muỗi đốt gây sốt xuất huyết là vào thời điểm ban ngày; chỉ có 9,8% sinh viên chấp nhận và thực hiện biện pháp ngủ màn ban ngày; 31,3% sinh viên biết xử trí đúng khi bị sốt là chườm mát; 8,3% sinh viên không biết xử trí khi bị sốt.

Từ khóa: Kiến thức, thái độ, thực hành, sinh viên, sốt xuất huyết.

The status-quo of knowledge, attitudes and practices of Hoa Binh University's students in Dengue hemorrhagic fever prevention

Abstract

A descriptive study was conducted on 217 first-year undergraduate students, including 78 males and 139 females, in various training majors. i.e, health sector (Nursing, Pharmacy, Traditional Medicine), engineering sector (Information Technology, Industrial Fine Arts, Architecture - Construction) and economic sector (Tourism Administration, Business Administration, Banking and Finance...). Based on the query toolkit including 4 groups of content: general information; knowledge level; attitudes and practices on Dengue hemorrhagic fever (DF) prevention. Findings revealed that the knowledge, attitudes and practices on DF prevention among students of Hoa Binh University are quite good, specifically as follows: Over 90% of the students achieved knowledge about the cause and type of mosquito causing dengue fever and 62.5% answered correctly that it was caused by female mosquitoes. Over 70% of students know, accept and participate in Dengue prevention measures such as spraying insecticides, cleaning houses, clearing bushes... 64.5% know how to release fish to kill larvae. However, only 3.6% (8 people) of students correctly answered that the mosquito bite causing Dengue fever is during the daytime. but only 9.8% of students accepted and implemented the measure of sleeping under a mosquito net during the day, 31.3% of students knew how to properly treat a fever with cool compresses, 8.3% of students did not know how to handle a fever.

Keywords: Knowledge, attitude, practice, students, dengue fever.

1. Đặt vấn đề

Sốt xuất huyết là bệnh nhiễm vi rút cấp tính do muỗi truyền, có thể gây dịch. Bệnh sốt xuất huyết hiện nay vẫn chưa có vaccin dự phòng hữu hiệu cũng như chưa có thuốc điều trị đặc hiệu. Sốt xuất huyết xuất hiện trên 100 nước có khí hậu cận nhiệt đới và nhiệt đới thuộc các khu vực Đông Nam Á và Tây Thái Bình Dương. Hơn 50 năm qua, tỷ lệ số ca bệnh mắc sốt xuất huyết Dengue đã tăng gấp khoảng 30 lần với sự gia tăng các địa điểm nhiễm mới.

Tại Việt Nam, dịch sốt xuất huyết lưu hành ở hầu hết các tỉnh, thành phố trong cả nước, đặc biệt tại các tỉnh, thành phố khu vực phía Nam. Theo thống kê của Bộ Y tế, tính đến ngày 22/6/2022, cả nước có 92.955 ca mắc sốt xuất huyết, tăng 97% lần so với cùng kỳ năm 2021, số ca tử vong là 29 trường hợp.

Ngành Y tế cùng với toàn xã hội đã tiến hành nhiều biện pháp phòng chống, xử lý dập dịch sốt xuất huyết tích cực và thành công. Tuy nhiên, tỷ lệ mắc và tử vong do sốt xuất huyết vẫn gia tăng, nguyên nhân chủ yếu là do tỷ lệ người có kiến thức, thực hành về phòng chống bệnh sốt xuất huyết còn thấp nên việc tham gia dự phòng sốt xuất huyết cho chính bản thân, gia đình và cộng đồng chưa đạt hiệu quả như mong muốn.

Nhiều kết quả nghiên cứu khoa học đã khẳng định biện pháp phòng chống bệnh sốt xuất huyết hiệu quả nhất hiện nay là dựa vào cộng đồng.

Kiến thức, thái độ, thực hành của sinh viên có vai trò quan trọng đối với việc phòng chống sốt xuất huyết trong cộng đồng. Nghiên cứu này nhằm mục tiêu đánh giá kiến thức, thái độ và thực hành của sinh viên Trường Đại học Hòa Bình trong phòng chống sốt xuất huyết tại cộng đồng.

2. Đối tượng và phương pháp nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu: Gồm 217 sinh viên năm thứ nhất đang theo học các ngành thuộc nhóm ngành Sức khỏe, Công tác xã hội, Kỹ thuật, Kinh tế tại Trường Đại học Hòa Bình.

- Địa điểm và thời gian nghiên cứu: Tại Trường Đại học Hòa Bình năm 2019.

- Phương pháp nghiên cứu:

+ *Thiết kế nghiên cứu*: Phương pháp mô tả cắt ngang.

+ *Kỹ thuật chọn mẫu*: Chọn mẫu theo phương pháp ngẫu nhiên.

+ *Phương pháp thu thập thông tin*: Phỏng vấn trực tiếp đối tượng theo bộ công cụ đã chuẩn bị sẵn với các nội dung kiến thức, thái độ, thực hành về phòng chống sốt xuất huyết.

- Phân tích, xử lý kết quả bằng phần mềm thống kê y sinh học.

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Thực trạng kiến thức về phòng chống bệnh sốt xuất huyết của sinh viên Trường Đại học Hòa Bình

Có 90,1% các sinh viên tham gia nghiên cứu trả lời đúng nguyên nhân gây bệnh sốt xuất huyết là do muỗi đốt. Tuy nhiên, vẫn còn 4,1% trả lời do ruồi hoặc không biết nguyên nhân gây bệnh sốt xuất huyết.

Có 95,4% sinh viên trả lời đúng loại muỗi gây bệnh sốt xuất huyết là do muỗi vằn, nhưng chỉ có 3,6% (8 người) trả lời đúng thời gian muỗi đốt gây sốt xuất huyết là ban ngày, 59,9% trả lời đúng là do muỗi cái đốt.

59,9% sinh viên tham gia nghiên cứu biết được muỗi cái là loài muỗi lây bệnh sốt xuất huyết. Gần 1/4 (24,4%) số lượng sinh viên hiểu sai vì cho rằng cả muỗi đực và muỗi cái đều có thể truyền bệnh sốt xuất huyết cho người.

Bảng 1. Kiến thức (hiểu biết) của sinh viên về nguyên nhân gây bệnh sốt xuất huyết

Nguyên nhân	Số lượng (n= 217)	Tỷ lệ (%)
Muỗi đốt	197	90,1
Do thời tiết thay đổi	28	12,9
Ruồi	9	4,1
Ăn uống	13	6,0
Khác	12	5,5
Không biết	5	2,3

Bảng 2. Hiểu biết của sinh viên về đặc điểm muỗi truyền bệnh sốt xuất huyết

Đặc điểm	Số lượng	Tỷ lệ (%)
<i>Loại muỗi</i>		
Muỗi vằn (<i>Aedes aegypti</i>)	207	95,4
Muỗi đùn sóc	9	4,1
Muỗi khác	5	2,3
<i>Thời gian đốt</i>		
Ban đêm	27	12,7
Ban ngày	8	3,6
Cả ngày và đêm	178	82,0
<i>Muỗi cái hay đực có vai trò truyền bệnh</i>		
Muỗi cái	130	59,9
Muỗi đực	5	2,3
Cả hai	53	24,4
Không biết	20	9,2
<i>Nơi đẻ trứng của muỗi</i>		
Dụng cụ chứa nước	132	60,8
Ao tù nước đọng	183	84,3
Ruộng lúa	66	30,4
Bụi rậm	80	36,9
Khác	0	0
Không biết	9	4,1

Bảng 3. Hiểu biết của sinh viên về triệu chứng của bệnh sốt xuất huyết

Đặc điểm	Số lượng	Tỷ lệ (%)
<i>Biểu hiện của bệnh</i>		
Sốt cao kéo dài	183	84,3
Sốt nhẹ	25	11,5
Nốt đỏ trên da	39	18,0
Chảy máu cam	39	18,0
Nôn ra máu, ỉa phân đen	30	13,8
Tiểu ra máu	17	7,8
Băng kinh ở phụ nữ	15	6,9
Đau đầu, đau mình mẩy	63	29
Đau bụng	28	12,9
Lạnh tay chân	67	30,9
Lờ đờ vật vã	58	26,7
Chán ăn buồn nôn	4	1,8
Không biết	16	7,4

4,1% sinh viên tham gia nghiên cứu không biết được chính xác nơi muỗi đẻ trứng.

Có 84,3% sinh viên trả lời đúng triệu chứng của bệnh là sốt kéo dài. Các triệu chứng khác của bệnh sốt xuất huyết như nốt đỏ trên da, đau đầu, chảy máu cam, nôn ra máu, ỉa phân đen, tiểu ra máu, băng kinh ở phụ nữ, đau bụng, đau mình mẩy, lạnh tay chân, lờ đờ vật vã, chán ăn, buồn nôn... đều có tỷ lệ trả lời đúng rất thấp và thấp.

Có 96,3% sinh viên biết bệnh sốt xuất huyết là bệnh nguy hiểm đối với người.

71,2% sinh viên trả lời khi bị sốt thì dùng thuốc hạ sốt; 31,3% sinh viên trả lời là chườm mát; 34,1% sinh viên trả lời uống nhiều nước là các xử trí đúng khi bị sốt. Đặc biệt có 18 (8,3%) sinh viên không biết xử trí khi bị sốt.

Hầu hết sinh viên (93,5%) biết biện pháp phòng chống sốt xuất huyết là phun thuốc diệt muỗi nhưng chỉ có 1/3 sinh viên biết biện pháp phòng bệnh sốt xuất huyết là mặc quần áo dài vào buổi tối và đốt hương diệt muỗi.

Bảng 5. Hiểu biết của sinh viên về biện pháp phòng bệnh sốt xuất huyết

TT	Biện pháp	Số lượng	Tỷ lệ (%)
1	Phun thuốc diệt muỗi	203	93,5
2	Đốt hương xua muỗi	79	36,4
3	Mặc quần áo dài vào buổi tối	76	35
4	Đi ngủ phải nằm màn	173	79,7
5	Ngủ đêm	44	20,3
6	Ngủ ngày	28	12,9
7	Cả ngày và đêm	106	48,8
8	Khai thông cống rãnh	162	74,7
9	Dọn dẹp nhà cửa	182	83,9
10	Phát quang bụi rậm	160	73,7
11	Đậy kín dụng cụ chứa nước	173	79,7
12	Thả cá diệt bọ gậy	140	64,5
13	Thau rửa dụng cụ đựng nước	159	73,3
14	Thay nước chậu cây cảnh có nước		
15	Khác		

3.2. Thực trạng thái độ của sinh viên về các biện pháp phòng bệnh sốt xuất huyết

Có 90,3% chấp nhận biện pháp phòng chống sốt xuất huyết là phun thuốc diệt muỗi, từ 60% - 98% sinh viên chấp

nhận các biện pháp hạn chế sinh sản của muỗi như: phát quang bụi rậm, khai thông cống rãnh, đậy dụng cụ chứa nước, dọn dẹp nhà cửa, thả cá diệt bọ gậy, thay rửa dụng cụ chứa nước, thay nước chậu cảnh, đốt

Bảng 6. Thái độ chấp nhận của sinh viên về các biện pháp phòng bệnh sốt xuất huyết

STT	Biện pháp phòng chống SXH	Đồng ý		Không đồng ý	
		n	%	n	%
1	Phun thuốc diệt muỗi	196	90,3	21	9,7
2	Đốt hương diệt muỗi	181	83,4	36	16,6
3	Mặc quần áo dài vào buổi tối	170	46,5	47	21,6
4	Đi ngủ phải nằm màn	214	98,6	3	1,4
5	Ngủ đêm	72	33,1	7	3,2
6	Ngủ ngày	49	22,6	10	4,6
7	Cả ngày, đêm	141	65,0	6	27,6
8	Khai thông cống rãnh	211	97,2	6	2,8
9	Dọn dẹp nhà cửa	213	98,2	4	1,8
10	Phát quang bụi rậm	208	95,9	9	4,1
11	Đậy kín dụng cụ chứa nước	214	98,6	3	1,4
12	Thả cá diệt bọ gậy	208	95,9	9	4,1
13	Thay rửa dụng cụ đựng nước	213	98,2	4	1,84
14	Thay nước chậu cây cảnh	208	95,9	9	4,1

Bảng 7. Tỷ lệ thực hiện các biện pháp phòng chống sốt xuất huyết tại cộng đồng

TT	Các biện pháp phòng chống sốt xuất huyết đã tham gia	Người tham gia (n)	Tỷ lệ (%)
1	Phun thuốc diệt muỗi	159	77,9
2	Đốt hương muỗi	48	23,5
3	Mặc quần áo dài vào buổi tối	53	26
4	Đi ngủ nằm màn	163	79,9
5	Ngủ đêm	42	20,6
6	Ngủ ngày	20	9,8
7	Cả đêm lẫn ngày	93	45,6
8	Khai thông cống rãnh	116	56,9
9	Dọn dẹp nhà cửa	164	80,4
10	Phát quang bụi rậm	113	55,4
11	Đậy kín dụng cụ chứa nước	134	65,7
12	Thả cá diệt bọ gậy	94	46,1
13	Thường xuyên thau rửa dụng cụ đựng nước	140	68,6
14	Thường xuyên thay nước chậu cây cảnh	81	39,7

huong muỗi. Tuy nhiên, chỉ có không quá 50% sinh viên đồng ý với biện pháp phòng chống sốt xuất huyết là mặc quần áo dài vào buổi tối và phải nằm màn khi ngủ ban đêm và ban ngày.

3.3. Thực trạng thực hành của sinh viên trong phòng chống sốt xuất huyết

Tỷ lệ sinh viên đã từng tham gia một số hoạt động thực hành trong việc phòng chống sốt xuất huyết như: dọn dẹp nhà cửa đạt 80,4%; khai thông cống rãnh đạt 56,9%; thả cá diệt bọ gậy đạt 46,1%. Tuy nhiên, tỷ lệ sinh viên thực hiện phòng chống sốt xuất huyết bằng biện pháp ngủ màn, nhất là ban ngày, vẫn có tỷ lệ rất thấp (9,8%).

4. Bàn luận

4.1. Kiến thức về phòng bệnh sốt xuất huyết của sinh viên Trường Đại học Hòa Bình

Kết quả nghiên cứu cho thấy 90,1% các sinh viên tham gia nghiên cứu trả lời đúng nguyên nhân gây bệnh sốt xuất huyết Dengue là do muỗi đốt. Tuy nhiên, vẫn còn 4,1% trả lời do ruồi hoặc không biết nguyên nhân của gây bệnh sốt xuất huyết Dengue, tỷ lệ này cao hơn nhiều kết quả nghiên cứu của Nguyễn Thị Thu Hiền nghiên cứu trên đối tượng là sinh viên Học viện Y Dược học cổ truyền Việt Nam - tỷ lệ 0,25%.

Kết quả nghiên cứu cho thấy 94% sinh viên biết nguyên nhân gây bệnh sốt xuất huyết là do muỗi đốt. Kết quả trên tương đương với kết quả nghiên cứu của Đỗ Thị Thúy, Trần Thanh Hải, Nguyễn Thị Thu Hiền.

Kết quả nghiên cứu cho thấy có 95,4% sinh viên trả lời đúng tác nhân gây bệnh sốt xuất huyết Dengue là do muỗi cắn; 3,6% (8 người) trả lời đúng thời gian muỗi đốt gây sốt xuất huyết là ban ngày; 59,9% trả lời đúng là do muỗi cái đốt. Kết quả này cao hơn kết quả của Nguyễn Thị Thu Hiền.

Kết quả 84,3% sinh viên trong nghiên cứu trả lời đúng triệu chứng của bệnh là sốt kéo dài và rất ít sinh viên trả lời đúng các triệu chứng khác của bệnh sốt xuất huyết (nốt đỏ trên da, đau đầu, chảy máu cam, nôn ra máu, ỉa phân đen, tiểu ra máu, băng kinh ở phụ nữ, đau bụng, đau mình mẩy...), kết quả này thấp hơn kết quả

của các tác giả khác.

Kết quả 93,5% sinh viên có kiến thức về biện pháp phòng chống sốt xuất huyết là phun thuốc diệt muỗi. Trong đó, có 36,4% sinh viên có kiến thức về biện pháp đốt hương diệt muỗi, 64,5% sinh viên biết thả cá diệt bọ gậy, kết quả này tương đương với kết quả của Đỗ Thị Thúy và cao hơn của Trần Thanh Hải.

4.2. Thái độ của sinh viên Trường Đại học Hòa Bình với biện pháp phòng chống bệnh sốt xuất huyết Dengue

Tỷ lệ sinh viên trong nghiên cứu có thái độ đúng về công tác phòng bệnh sốt xuất huyết cao hơn kết quả của Nguyễn Hải Đăng, Nguyễn Lâm.

Kết quả 90,3% đối tượng nghiên cứu biết biện pháp phòng chống sốt xuất huyết là phun thuốc diệt muỗi, từ 60% - 98% sinh viên chấp nhận các biện pháp hạn chế sinh sản của muỗi như: phát quang bụi rậm, khai thông cống rãnh, thả cá diệt bọ gậy, thay rửa dụng cụ chứa nước... tương đương với các kết quả nghiên cứu khác đã được công bố.

Kết quả dưới 50% sinh viên trong nghiên cứu đồng ý với biện pháp đi ngủ phải nằm màn khi ngủ ban đêm và ban ngày đều thấp hơn kết quả của Đỗ Thị Thúy, Lê Thanh Hải, Lê Thị Hà...

4.3. Thực hành của sinh viên trong phòng chống bệnh sốt xuất huyết Dengue

Kết quả trên cho thấy tỷ lệ sinh viên có tham gia các hoạt động thực hành dọn dẹp nhà cửa đạt 80,4%; khai thông cống rãnh đạt 56,9%; thả cá diệt bọ gậy đạt 46,1%. Tuy nhiên, tỷ lệ sinh viên thực hiện phòng chống sốt xuất huyết bằng biện pháp ngủ màn, nhất là ban ngày, vẫn có tỷ lệ rất thấp (9,8%). Tỷ lệ này tương đối với các nghiên cứu khác. Do vậy, để việc phòng chống sốt xuất huyết hiệu quả, rất cần công tác tuyên truyền cụ thể về đặc điểm cũng như thời gian truyền bệnh của muỗi đến từng người dân, có như vậy, mới sớm đẩy lùi được bệnh sốt xuất huyết.

Tỷ lệ sinh viên có thực hành hành vi về công tác phòng bệnh sốt xuất huyết đạt 80,4%. Kết quả trên cao hơn so với nghiên cứu của Nguyễn Hải Đăng.

5. Kết luận

Nghiên cứu mô tả cắt ngang được thực hiện trên 217 sinh viên năm thứ nhất đang theo học các ngành thuộc nhóm ngành Sức khỏe, Công tác xã hội, Kỹ thuật, Kinh tế tại Trường Đại học Hòa Bình cho thấy kiến thức, thái độ và thực hành phòng chống sốt xuất huyết là tương đối khá, cụ thể:

Có 90,1% các sinh viên tham gia nghiên cứu trả lời đúng nguyên nhân gây bệnh sốt xuất huyết là do muỗi đốt.

- Có 95,4 % sinh viên trả lời đúng loại muỗi gây bệnh sốt xuất huyết là do

muỗi vằn và chỉ có 3,6% (8 người) trả lời đúng thời gian muỗi đốt gây sốt xuất huyết là ban ngày; 59,9% trả lời đúng là do muỗi cái đốt.

- Có 96,3% sinh viên biết bệnh sốt xuất huyết là bệnh nguy hiểm đối với người. 8,3% sinh viên không biết xử trí khi bị sốt.

- Trên 90% sinh viên biết và chấp nhận biện pháp phòng chống sốt xuất huyết là phun thuốc diệt muỗi, nhưng chỉ có 1/3 sinh viên biết biện pháp phòng bệnh sốt xuất huyết là mặc quần áo dài vào buổi tối và đốt hương diệt muỗi.

Tài liệu tham khảo

[1]. Bộ Y tế (2011), *Quyết định số 458/QĐ-BYT về việc ban hành hướng dẫn chẩn đoán và điều trị sốt xuất huyết Dengue*.

[2]. Bộ Y tế và Cục Y tế dự phòng (2011), *Tài liệu hướng dẫn giám sát và phòng chống sốt xuất huyết Dengue*.

[3]. Cục Y tế Dự phòng (2014), *Báo cáo tổng kết hoạt động phòng, chống SXHD năm 2013 và kế hoạch hoạt động, kinh phí năm 2014*, Hà Nội.

[4]. Nguyễn Hải Đăng (2012), *Kiến thức, thái độ, thực hành về phòng bệnh Sốt xuất huyết Dengue và một số yếu tố liên quan của học sinh trung học cơ sở ở quận Ô Môn năm 2012*, Luận văn Thạc sỹ Y tế Công cộng, Đại học Y tế Công cộng.

[5]. Nguyễn Lâm (2009), *Đánh giá kiến thức, thái độ và thực hành phòng chống sốt xuất huyết của học sinh trước và sau triển khai dự án can thiệp tại Trường Trung học cơ sở Tân Hưng, huyện Cái Bè, tỉnh Tiền Giang năm 2009*, Luận văn Thạc sỹ Y tế Công cộng, Đại học Y tế Công cộng.

[6]. Trần Thanh Hải, Tạ Văn Trâm, “Nghiên cứu kiến thức, thái độ hành vi về sốt xuất huyết của 400 bà mẹ ở thành phố Mỹ Tho, tỉnh Tiền Giang”, *Tạp chí Y học Thành phố Hồ Chí Minh*, năm 2008, Tập 12, số 2.

[7]. Nguyễn Thị Thu Hiền (2018), *Thực trạng kiến thức, thái độ, thực hành về phòng bệnh Sốt xuất huyết Dengue của sinh viên Học viện Y Dược học cổ truyền Việt Nam năm 2018 và một số yếu tố liên quan*, Luận văn thạc sỹ Y tế Công cộng.

[8]. Nguyễn Thị Thịnh, Đỗ Thị Thúy (2015), “Kiến thức, thái độ và hành vi về phòng chống sốt xuất huyết của các bà mẹ tại phường Vạn Phúc, quận Hà Đông, Hà Nội năm 2014”, *Tạp chí Phòng chống bệnh sốt rét và các bệnh ký sinh trùng*, số 3, tr. 25-34.